

Pia Kauma kok ym.

Kirjallinen kysymys tukien kohdistamisesta ravintola- ja matkailualalle koronakriisin aikana

Eduskunnan puhemiehelle

Valtioneuvoston antaman asetuksen mukaisesti ravintolat, kahvilat, baarit ja yökerhot pysyvät suljettuina koko maassa 4.4. lähtien 31.5. asti. Vain tuotteiden ulosmyynti ja henkilöstöravintoloiden toiminta tarkasti määritellyin edellytyksin on sallittua kyseisellä ajanjaksolla. Valtioneuvoston asetusta edelsi hallituksen esitys majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta, josta talousvaliokunta teki mietinnön 25.3.2020 (TaVM 5/2020 vp).

Suomessa on noin 10 000 ravintolaa, ja jo ravintoloiden sulkemista koskevaa väliaikaislakia säädettäessä oli tiedossa, että monet alan toimijoista kohtaavat ylitsepääsemättömiä taloudellisia vaikeuksia jo melko pian valtiotasolla tehtävän sulkemispäätöksen jälkeen. Esimerkiksi Aalto-yliopiston rahoituksen laitoksen tekemän tutkimuksen mukaan 39—50 prosenttia alan yrityksistä ajautuu maksuvaikeuksiin ilman ulkopuolista apua ensimmäisen kuukauden aikana liikevaihdon romahtamisen jälkeen. Selvityksen mukaan on mahdollista, että kolmessa kuukaudessa 70—80 prosenttia alan yrityksistä voi ajautua maksuvaikeuksiin.

Talousvaliokunnan mietinnön mukaan vain erittäin pieni osa esimerkiksi ravitsemusalan keskeytysvakuutuksista korvaa toiminnan keskeytymistä nyt käsillä olevan kaltaisissa poikkeusoloissa. Tästä syystä talousvaliokunta edellytti, että "hallitus käynnistää välittömästi sellaisten täydentävien tukitoimien valmistelun, joilla helpotetaan erityisesti niiden ravitsemisliiketoimialan yritysten asemaa, joihin poikkeusolojen negatiiviset vaikutukset voimakkaimmin kohdistuvat". Mietinnössään talousvaliokunta otti huomioon myös perustuslakivaliokunnan lausunnon 25.3.2020 (PeVL 7/2020 vp — HE 25/2020 vp), jonka mukaan "on välttämätöntä, että lailla säädetään sekä 3 a §:n mukaisen kiellon aiheuttamien menetysten kohtuullisesta kompensoimisesta että vaikutuksia lieventävistä järjestelyistä elinkeinonharjoittajille". Molemmat valiokunnat pitivät välttämättöminä käynnistää toimia, joilla turvataan yritysten toiminnan jatkuvuutta poikkeusolojen aikana ja välittömästi sen jälkeen.

Mietinnössään talousvaliokunta myös edellytti, että "hallitus selvittää, edellyttääkö esimerkiksi vuokrien kohtuullistaminen erillisiä tukitoimia tai sääntelyn muuttamista yritysten toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi poikkeusolojen aikana" ja että "ravintoloiden ahdinkoa helpotettaisiin myöntämällä alkoholilain mahdollistamia ulosmyyntilupia nopeutetussa aikataulussa."

Rajoitustoimenpiteiden negatiiviset vaikutukset ovat jo näkyneet ravintoloiden lisäksi majoitustoiminnassa. Auki olevien hotellien käyttöasteet ovat tällä hetkellä 2—5 prosenttia. Jo noin 80

Kirjallinen kysymys KK 325/2020 vp

prosenttia hotelleista on sulkenut ovensa. Pienet käyttöasteet ja hotellien sulkemiset johtuvat ulkomaisten henkilöiden Suomeen matkustamisen vähentymisestä, koska maan rajat ovat kiinni. Liikematkustus on pysähtynyt, ja kokoukset ja kongressit ovat loppuneet kokonaan. Tämän lisäksi kehoitus olla tapaamatta toisia ihmisiä ja matkustamasta Suomen sisällä on vienyt hotelleilta yksityismatkailijat.

Hallitus on antamissaan vuoden 2020 lisätalousarvioissa kohdistanut mittavia tukitoimia yrityksille koronakriisin johdosta erityisesti Business Finlandin ja ELY-keskusten kautta. Nämä kohdistuvat yrityksille toimialasta riippumatta. Ravintola- ja majoitustoiminta on kuitenkin poikkeuksellisessa asemassa muihin toimialoihin nähden, koska sen toimintaedellytykset poistettiin käytännössä kokonaan noin kahden kuukauden ajaksi niin nopeasti, että varautuminen oli käytännössä mahdotonta. Sen vuoksi alaan kohdistuu vielä muitakin toimialoja suuremmat negatiiviset talousvaikutukset.

Rahallisen tuen määrää arvioidessa on tärkeää ottaa huomioon ennen kaikkea se, kuinka paljon yritys työllistää. Yksi nopeasti toteutettavissa oleva tukimuoto olisi palauttaa yrityksille niiden alkuvuoden aikana jo maksamat arvonlisäverot. Tämä olisi oikeudenmukainen, toiminnan volyymin vastaava ja helposti toteutettavissa oleva toimintatapa kaikkien yritysten, mutta erityisesti ravintola- ja matkailualan tukemiseksi kriisin keskellä.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mitä toimialakohtaista ja nopeasti toteutettavissa olevaa erityistukea hallitus aikoo kohdistaa ravintola- ja matkailualalle koronakriisistä selviytymiseksi,

voidaanko tuki toteuttaa siten, että alkuvuoden aikana jo maksetut arvonlisäverot palautetaan ensimmäisenä ravintola- ja majoitustoiminnassa toimiville yrityksille esimerkiksi käyttämällä apuna ravintolayrittäjien kanssa jo toimivia pankkeja tai muulla tavoin joustavasti ja nopeasti ja

onko ravintoloiden ahdinkoa jo helpotettu myöntämällä alkoholilain mahdollistamia ulosmyyntilupia nopeutetulla aikatauhulla?

Kirjallinen kysymys KK 325/2020 vp

Helsingissä 22.4.2020

Pia Kauma kok
Mia Laiho kok
Kari Tolvanen kok
Arto Satonen kok
Pauli Kiuru kok
Anne-Mari Virolainen kok
Timo Heinonen kok
Jukka Kopra kok
Sari Sarkomaa kok
Sinuhe Wallinheimo kok
Sari Multala kok
Ville Kaunisto kok